

Několik dní jsme běhali po lesích, najeli stovky kilometrů, takže si asi umíte představit, v jakém jsme byli stavu: špinaví a unavení. Cestou se nám navíc rozbila převodovka obrněného transportéru. Když řidič potřeboval, dal mi signál vysílačkou a já přehodil rychlost kladivem.

Vrátili jsme se do kempu a věnovali se obnově bojeschopnosti, jak tomu my vojáci říkáme. Zkrátka, musíte se dát rychle do kupy. Stál jsem za naším obrněným transportérem, sundal jsem si balistickou vestu a položil si samopal „padesát osmičku“ přímo před sebe, na špičky bot. Měl jsem úplně propocené tričko, takže šlo špatně sundat. Jak jsem si ho ztěžka přetahoval přes hlavu, chvílku jsem neviděl, protože jsem měl zakryté oči. A najednou byl přede mnou obličej Srba, který mi mířil přímo do ksichtu kalašnikovem. Choval se jako naprostý psychopat, něco řval, a já mu nerozuměl ani slovo. Koukal jsem na něj a říkal si, tak co teď? Hlavou mi běželo: pušku mám položenou na nohách, je to kousek, jeden pohyb. Ale pak to je otázka, kdo bude rychlejší. V tu chvíli se tam zjevil, absolutně netuším odkud, Pepa, vynikající spolubojovník a kamarád. Pravda je, že ten taky vypadal trochu jako blázen, holá hlava, takový prototyp amerického seržanta s velkým knírem, navíc fantasticky mluvil srbochorvatsky. Rovnou udělal to samý, namířil svůj samopal tomu magorovi do obličeje a hrozně na něj začal rvát. Situace se okamžitě změnila, Srb se uklidnil a vypadl.

Dodnes nevím, co se stalo, co chtěl, nebo proč to udělal. Pro Pepu to tím bylo vyřízené. „Hajzl měl štěstí, protože jinak měl děravou palici,“ řekl mi a v klidu odešel. Pro něj to byla jen okrajová epizoda, chvilkové vybočení z jeho rutiny, které vyřešil, a zase si může jít po svém. Pepa miloval řád, vždycky musel mít všechno přesně poskládané a srovnané. Když to přeženu, tak kdyby mu někdo dal tlusté ponožky mezi tenké, zkazilo by mu to celý den daleko víc než příhoda s tím Srbem.

Tolik asi ke způsobům vyjednávání v konfliktech.

No a já jsem se ještě dvě minuty potil, když jsem si představil, co všechno se před chvílí mohlo stát. A tím se vracím k tomu strachu. Ani v této situaci jsem se nebál, spíš jsem se pořádně naštvál. „Co si to dovolil?“ běželo mi hlavou. Navíc jsem cítil strašně zklamání. Tehdy jsem si myslel, že jsme tam kvůli tomu, aby se neválčilo, a ne abychom si všichni mířili na hlavy. Později jsem pochopil, že mírové mise OSN nejsou zrovna efektivní. Když nemáte sílu nebo ji nemůžete ukázat, je to na nic. To asi platí vždycky a všude.

V dalších letech jsem se zúčastnil misí na Balkáně nebo v Afghánistánu a podobných situací zažil hodně. Při některých se střídalo, přišel jsem o kamarády, někdy nám nepřálo počasí, dělali jsme chyby a jednou jsme taky jedli medvěda, ale to radši nikomu neříkejte! Stal jsem se velitelem a byl zodpovědný za svoje lidi. Vstoupili jsme do NATO, stavěli jsme výsadkovou jednotku a nakonec jsem byl zodpovědný za celou armádu. Uběhlo to hrozně rychle.

Kdybych měl říct jedinou věc, kterou jsem se za život v armádě naučil, určitě to bude: bez svých vojáků bych nebyl nic. Když skočíš z letadla, zjistíš, že padák nedělá rozdíl mezi hodnostmi. V bojové akci záleží na každém vojákovi. Pokud jeden selže, selže celý tým a zpravidla to stojí lidské životy.

Jasně, musíte něco umět, zlepšovat se a trénovat. Ale nic z toho nebude nikdy fungovat, pokud kolem sebe nebudete mít fajn lidi stejného ražení, sehraný tým, na který se můžete spolehnout.

Říkáme tomu duch jednotky, esprit de corps anebo jednoduše morálka. O tom jsem se hodně naučil v kurzu námořní pěchoty v Americe. Jednou mariňák, vždycky mariňák, tak to je. Vztahy jsou postavené na vzájemné důvěře a někdy je to kamarádství na celý život. Můžeš být nejlepší voják na světě, všechno umět